

Catalogus sancto//rum [et] gestor[um] eor[um]

Petrus <de Natalibus>

Lugduni, 1508

De festo corporis iesu [christ]i. Cap[itulum]. xlv.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70797](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-70797)

De sanctis in mense maii occurrentibus

Fo. exxiiij.

Eui ille penitentia indegit: propter quod a constantio ad cappadociam in exilio delegatus ibidem pro christi fide et catholice veritatis afferatione vitam finiuit. viiiij. kalen. iunij. Eius reliquias sancti basilii cesarec cappadocie episcopus: postmodum ambroso mediolanii. episcopo transmisit: quas ille deuote suscepit honosifice ibidem recondidit.

De sancto Owtio abate. Cap. xliij.

Altius abbas ut retulit compres hieronymo iustis patrum. Primo gentilis fuit et latronum princeps ac sepulchrorum violator. Qui cum nocte quadaz ad domum deo dicatae virginis deuenisset ex populi gratia: subito soporatus videretur in somnis quedam regalibus habitu induatum eum a flagitiis defistere monachem: alsoquin mortez turpissimam communinem: videtos monachorum militiam: et eorum ducem: qui nomine mutuus iussa adimpleret illi regi promisit. Euigilas ergo subitoq; conuersus ad ecclesiam fugiles baptizatum suscepit: et ad heremus transiens in saceritate nimia solitaria vita duxit: multosq; discipulos habuit. Semel tamen in hebdomada. i. dominica die panes sibi missum diuinum comes debat: nullumq; alium decetero cibum sumebat. Adolefcens quidam ad eum accedens ab eo monachus efficitur: et dum ab eo monachali habitu vestitur: cepit iuvenis dicere q; oportaret se ab eodem patre mortuus vestiendum: q; se mutius facturum promisit. Cum autem post aliquantos annos iuvenis decessisset: et eum abbas induisset interrogatus ab eo an ipsum sufficienter induisset. Respondit defunctus q; sic: et q; promissa optime impleuerat. Iterum cum quedam in extremis constitutu visitare curaret: et multa sibi et comitibus via superesset: solus iam ad occasum festinaret: precepit soli ut se modicuz expectaret: quod et sol fecit: nec occubuit: donec iuritus cum sociis ad locum peruenit: ubi monachum tam defunctum inueniens: enimq; vocans interrogauit quid preoparet an ad vitam presentem rediret an somno suo quiescere. Qui respondens q; magis cupet dissolui et esse cum christo iussus a sancto in pace obdormiuit. Alteri quoq; in extremitate laborantibus: qui conscientia premente mortis exitu expanebat. Rogatus ab illo tres annos sibi ad penitentiam concessos a domino impetravit. Quem ad heremus deducens post triennium ad domum suam quasi angelus reduxit. Nocetq; superueniente ille quasi dormitas expirauit: quem abbas mutius sepelit. Hic etiam frequenter ad loca remotissima in momento diuinus p; voto euectus est: qui euit aut in xpo viiiij. kalen. iunij.

De sancto Owtio confessore monacho. Cap. xliij.

Altius aliis mo-

Dnachus: ut dicit Heraclides cum secularis vir esset: mundo abrenunciare desiderans cum filio parvulo octo annoz ad monasterium accessit: et tardiu cuz insante pre foribus excubauit: donec instatia impunitatis contra consuetudinem cenobiorum cum filio susciperef. Intratoq; monasterium a filio setactus est: ut iam non se patrem esse memineret. Quod ut plenus pbareret: de industria negligebatur parvulus squalidus indutus: colaphis etiā sine causa sepissime cesus: ita ut nūq; videret filium nisi lachrymarū vestigijs genis profusum. Pro amore christi nūlominus et obedientie virtute rigida: hec omnia patientissime tolerabat. Cum die quadam abbas siere vidisset infantem: iussit patri ut filium facaret in flumē qui nō adeo ciro mandauit: q; celeriter mutius iussa complerit. Sed pcurati fratres de industria parvulus de flumine rapuerunt. Tunc abbas a domino reuelatum est: sanctum mutium hac obedientia abzah patriarche meritū acquisisse. Hec heracides.

De festo corporis Iesu Christi. Cap. xlv.

Estinatas

Est ab urbano papa quarto nuper instituta est: videlicet anno domini D. ccxiiij. anno pontificatus eius primo. Eius institutio nisi causa motiva fuit miraculum quod tunc temporis apud vulnus castrum apparuit. Cum enim quidam presbyter de veritate sacramentorum aliquid hesitaret: et sacrā hostiam confregisset: subito sanguis viuis ex hostia manare cepit: et corporale adeo cruento tinctum: q; nulla vnoq; lotio ne deleri potuit: sed in testimonium miraculi usq; in praesens in corporale sanguis permanet: et veteribus: ubi tunc erat curia pro reliquiis reservatur. Hoc igit miraculo principaliter inductus romanus pontifex urbatus quartus. Huius sacramenti deuotione affectus pie statuit praefete institutionis memoria prima quinta feria post octauas pentecostes a ciuitate fideliibus celebrari: ut qui per totū anni circulum eo vrimur ad salutem: elius institutione illo tempore specialiter recolamus: quo spūsanctus discipulorum corda edocuit ad plene cognoscēda huius mysteria sacramenti. Nam et in eodez tempore cepit hoc sacramentum a fideliis frequētari. Legit em in actis apostolorum q; erat perseverantes in doctrina apostolorum et cōmunicacione fractionis panis et orationibus statim post sancti spiritus missio nem. Cum autem hoc gloriosum sacramētum

q. iij

fit quoddam singulare donarium nobis a christo donatum: et quartuor sunt que donum quodlibet exrollunt: ubi videlicet concurredit. In dante libe
ralitas: in dono preciositas: in modo congruitas: in summa necessitas et utilitas. **C**Idcirco circa corporis christi sacramenta quattuor: occur
runt consideranda: videlicet in domino largiente liberalitas generosa. In dono excellete precio
ritas valorosa. In modo congruente opportuni
tas speciosa. Et in homine summa utilitas fru
ctuosa. **C**irca primum sciendum: quod christi libera
litas in hoc sacramento apparet ex eo quod sibi sum
me reliquit divinita omnipotencia: sapientia: et be
nevolentia. Cum enim homo in aliquo opere totum
sum posse: et scire et velle nihil amplius potest.
In hoc autem dono appareret summe. Primum dei
omnipotentia: que in sacramento eodem mirabilis
lia tot operatur. In tribus enim operibus maxi
me apparet omnipotentia dei: scilicet in creatione:
incarnatione: et consecratione. Opus autem incar
nationis preponit operi creationis. Unde Au
gustinus. Homo deus de virginie natus poten
tius opus est quam mundus de nihilo crea. Opus
autem consecrationis adhuc apparet mirabiliter
quod ipsa incarnatione triplici ratione. Primum quia
in incarnatione creator factus est creature. Nam
verbum manens quod erat assumptum hominem
quod non erat. Hic autem creature fit creator: pa
nis namque substantia que est creature inanimata:
efficit caro christi que est caro dei: et sic subst
antia panis fit substantia nostra substantia dei. **C**eo
quid quia opus incarnationis factum est ab ipsa
trinitate immediate nulla creatura cooperare.
hic autem licet transmutatio fiat a deo: tamem me
diane et cooperante hoie sacerdote et aliquando
peccatore. **C**terro quod incarnatione semel facta
est nunquam iteranda: consecratio autem corporis christi
quotidie et multoties iteratur. **C**Secundo ap
paret hic maxime dei sapientia: que ipsum sacra
mentum in testamento veteri plures prefigura
vit. Sapientia autem est opus subtile preindire: et
plures etiam formaliter designare. Et quis multi
modo hoc venerabile sacramentum in veteri testa
mento fuisse prefiguratum. **P**rinicipaliter tamen
eius apparet figura. Tempore legis nature: tem
pore legis scriptae: et tempore prophetie. Tempore
legis nature. Figura huius habetur in sacrificio
melchisedech: qui fuit rex hierusalem et sacer
dos dei: ut dictum est supra de melchisedech: qui
sacrificium suum de obnubilis panis et vini: ut ha
betur Genes. xiiii. Hic enim prefiguravit christum
verum regem iudeorum et sacerdotem summum patrem:
de quo pater eius fuit in ordinem prophetauerat
dicendo. Tu es sacerdos in eternum fuit ordinem
melchisedech: qui sacrificium sui corporis et san
guinis sub eiusdem speciebus obtulit deo patri.
Tempore legis scriptae. Figura huius habef
de manu quod deus pluit patribus in deserto:
quod ab Iesu: corum populo in diversis vasib[us] re
collectum: scilicet a quibusdam in magnis: a quibusdam
in paruis semper ciuidate mensure inueniebatur:
et ad omnem saporem edentis conuertebatur: quo
pane alii sunt patres in deserto vagantes: donec
in terram promissam de fructibus gustauerunt.
Quo prefigurabatur hoc sacramentum quod integrum
liter sumit ab oibus in quacunque qualitate hos
stria tribuatur: quod etiam fuit affectione summis
sic in eo ad omnem saporem virtutis vel vita oper
atur. Et hoc pane nos alii oportet in debito pre
sentis seculi peregrinares: donec ad terram cele
stis patrie deuenientes ipsum christum ventris vis
ginei fructum in suo fonte gustemus. **T**empore
prophetie. Figura habef in helia: qui fugiens a
facie iezabelis in deserto pernagans obdormi
uit in umbra iuniperi: quem angelus suscitauit et
subcinericium panem edidit: quo refectus in eius
fortitudine peragravit usque ad monte dei. Quo
presignabatur peccator: qui fugiens a facie tem
ptationis in deserto presentis seculi lassus in cote
platrone arboris crucis quiete inuenit. Ibiq[ue]
carnem christi sub specie pants subcinericium pe
dentem accipit: quo cibo refectus securus per
ambulat usque ad montem ethereum regnit. Idcirco
hoc sacramentum dicebat viaticum: quia panis viato
rum. Tertio apparet in ipso summe dei beniu
lentia: qui dedit. **P**rimo scimus. Non enim dedit
celum: nec angelum: nec apostolum: nec matrem
propria: sed corpus suum. ad Timoth. q. Dedit
semper ipsum pro nobis et ceteris. **S**ecundo dedit se
in cibum non in socium: nec in seruum: sed in edu
itum. Augustinus. Vox dei de celo: cibus sum gran
dium: cresce et manducabis me et ceteris. **T**ertio in
perpetuum: non usque ad amicum: nec decennium: nec
centennium: sed usque ad seculi finem. Matth. xl.
Ecce ego vobissem sum oibus diebus usque ad
consumationem seculi. **C**irca secundum sciendum
quod huius domini preciositas apparet: ex eo quod ipsa
caro et sanguis christi nobis donantur: quo nichil
preciosius eis potest: quia caro deifica et verbo
vita et dicitur est. **C**irca cuius veritatem du
bitari confuerunt principaliter septem: que et
si rationibus probari nequeat: quia fides nostra
que est de supernaturalibus non subest argumen
tis sensuariis naturalibus: tamem aliquibus na
turalibus exemplis officia dubitabilia aliquiliter
persuadent. **P**rimo enim dubitatur quomodo
panis in carnem et vini in sanguinem transmu
tatur. Huius exempli naturale habemus: quod pa
nis quem comedimus in veram hominis carnem: et
vimum quod bibimus in verum sanguinem natura
liter conuertit: post certi horarum spaciis opera
te natura. Quid ergo mirum si quod natura facit in
teruallo aliquarum horarum deus sine tempore ope
ratur. Ipse enim natura creavit et eiuscum sua
omnipotentia mutare potest. **C**ecundo quod ac
cidens nulli sumatur. Accidet enim sine subiecto
in eodem existit quod per orbis dubitabilium
videtur. Non enim illa rotunditas et albedo et

Sapor et alia accidentia sunt panis: quia panis ibi non est: nec corporis Christi: quia corpore corpus humanum talis accidentia non habet: nec aeris: quia talis lique a nullo corpore coloratur: quia in nullo subsistunt. Sed in ipsis naturalibus apparerunt aliquae accidentia: que nulli substantiae corporis institutur: sicut curvitas remi in aqua: non enim talis curvitas est a cedens remi quod recipit: nec a qua sine remo tale accidentes non habet: quia in nullo subsistit. Tertio quo corpus in hostia collocatur: videtur enim mirabile qualiter Christus qui deus est et hoc perfectus sub modo etiam panis specie continetur. Sed si quis aduerat qualiter sola substantia transmutatur videbit evidenter quod substantia que non suscipit magis nec minus: sub illa modica hostia continetur potius. Sicut enim ibi sunt accidentia panis sine substance etiam: sic et ibi est substantia corporis sine aliquo accidente: et per se nulla est ibi dimensio participationis si nequa substantia magni corporis sub participatione minimi corporis continetur potius. Huius exempli in naturalibus habemus: quod ab hoc: ut scilicet corpus ab oculo videatur necesse est: ut dicit Aristoteles. quod forma visibilis sit in pupilla: et sic continua et dominus ab oculo visa est in pupilla non participatione sed formaliter: et in omnem maximum in modico speculo videmus. Quarto quo in pluribus non multiplicatur: unum enim et idem corpus Christi in multis et infinitis altaris per diversas mundi pres in multis hostiis eodem tempore consistit: nec enim ex hostiis multitudine corporis unita plurificatur: quod etiam in celo et in altare: tamen diversimode continetur. In celo enim corporaliter: in hostia sacramentaliter. Huius exempli habemus: unus et eiusdem hominis imago in diversis et multis existens non plurificatur. Et in seipso subsistit corporaliter in speculio vero forma litterarum. Quinto quo dividitur non lacratur. Cum enim hostia per partes dividatur: corpus non frangitur: sed in qualibet participatione minima particula integratur continetur. Huius exempli appetit in speculo: in quo cum unus hominis una sola consistat imago: si per partes dividatur: in qualibet parte etiam immo dica integraliter imago eadem resultat. Se pro quo sumptus non consumatur. Nam non est adeo modo in orbe tantum maximus qui torties sumptus amodo non esset consumptus. Huius exempli appetit in cadaula a qua si lumine ab infinitis cadaulis recipiat appositi: lumine tamen ipsum non minuit: sed semper eodem splendorre relucet. Tertium etiam quod a mundi exordio semper opera hoiles comedetur: nunquam sumere posuerunt. Septimum quo in diversis diversimode opatur. Nam sicut ille qui digne sumit remedii suscipit: sic indigne sumens indictum sibi manducat et bibit. Huius exempli est dñe et eadem medicina que duobus egredit a medico data vni bene disposito opatur ad sanitatem: alteri male disposito opatur ad mortem: non ex defectu medicinae: sed ex mala sumentis dispositione. Sic ergo de veritate huius sacramenti costare potest. Propanis. vi. Caro meaveret est cibus et sanguis meus?

vere est potus. Circa tertium norandum quod modus concretus sine opportunitate appareat: ex eo quod istud sacramentum non dat in forma propria: sed sub specie aliena. scilicet panis et vini. Circa quod tria videtur a sunt. Primo quod sub binaria specie dat: videtur a ro sub specie panis: et sanguis sub specie vini. Ad hoc responderet thomas in hymno. dicitur quibus sub binaria specie carnem dedit et sanguinem: ut duplicitis substantie totum cibaret hominem. Unde enim est anima et carne persistit: et per hoc apparet: quod hoc sacramentum est referendum virtutibus. Nam caro est refectio corporis et sanguinis ase: quia anima omnis carnis in sanguine est. Leuitus. Secundo quare hoc sacramentum sub aliena specie occultatur. Hoc autem factum est Christus propter ad ostendendum miraculum: in hoc enim dei omnipotencia apparet miraculosa: que in hoc sacramentum eodem tempore miraculosa operatur: quod non est: si in propria forma tradatur. Secundo ad augendum meritorum. Nam dicit gregorius. fides non habet meritorum: cui humana ratio preber experimentum. Maximum enim meritorum fidelis est credere: quod homo non viderit quod natura per omnes sensus dissimilatur. Tertio ad entitatem fastidium. Non enim posset homo sumere carnem et sanguinem Christi in forma propria: unde et gustus fastidiret: et animus abhorret. Tertio quare sub forma panis et vini portus quod alterius elementorum tradatur: hoc autem fit propter tristitia. Primum propter magis acceptabiliter sumptionem. Vnde enim comedibilis quod ab aliis quibus abominantur: ut porci et cepe: quodque recusant propter aliquam egritudinem: ut pisces ab egroribus: quedam quod non reperiuntur propter diuersitatem temporum vel locorum: sicut pepones quod non inueniuntur hyeme et coquuntur circa mare: quedam quod caro emittitur: ut pdices. Ideo dat hoc sacramentum sub talibus speciebus: que ita sunt conformes nature: sic delectabiles gustui: ac omnibus locis et tempibus reperiuntur: sic copiositer abundantes: ut nullo fastidio: vel egritudine inopia: vel caritatem quis excusat ab huius sacra sumptione. Secundo propter mysticam significacionem: ut sicut panis et vini sunt naturalia et principalia corporis alimenta: quod panis et hoileis confirmari: et vini leuificari: sic per hoc apparet: quod hoc sacramentum est aene plena refectio vita et alimentum. Tertio propter ostendendam unitatem: ut sicut ex multis granis vni vini essent: sic ex multis racemis vni vini essent: sic ostendatur: quod per hoc sacramentum multi fideles qui sunt membrum Christi capiti in uno ecclesie corporis vni sunt. Iohannes. xiiij. Sicut enim in uno corde multa membra habemus: ita in una ita multivari corrum sumuntur in Christo. et hec est ratio Augustini. Circa tunc. norandum est: quod similitus huius sacramenti apparet esse septuplex. Prima est dominice passionis commemorationis. scilicet coronis. xi. Quoties manduca. panem habet et ca. bi. mortuorum annos. Secunda est Christi et summissio vniuersitatis. Iohannes. vi. Qui manduca. me. car. et bi. me. san. in me ma. et ego in eo. Tertia est demonis expugnatio. unde cantat ecclesia. O salutaris hostia que celi pan-

Liber

dès ostiū: bella premunt hostilia: da robur: fer auxiliū. **Quarta** est p̄cō & remissio. **Quinta** est oīm̄tutū & gratiarū infusio: vñ d̄r euchāristia: qđ est bona grā. ab eu qđ est bonū & chris grā. De his duabus v̄slitatis dicit sanct⁹ thomas: nullū etiā sacerd̄m est isto salubrī: quo purgans p̄ctā: v̄tutes augent: & mēs oīm sp̄ia lū charismatū abūdātia impinguat. **Sexta** est pene purgatorie expiratio: qđ gregorij p̄ m̄la exēpla probat in. iiii. dial. & satis diffus. vnde dicit thomas. Offerit in eccl̄eia p̄ v̄nus & mox tuis: ut oīb⁹ p̄fit: qđ est p̄ salute oīm institut⁹. **Septima** est eterne glorie colloccatio. Johā. vi. Qui mandu. me. car. & bi. me. sang. habet vi. cr̄nā. et infra. Qui mādu. hūc pa. v̄nit in eternū. **De sancto Eleutherio papaz mar.** L̄ap. clvi.

Eleutherius papa & martyris natiōe grecus patre abūdō de oppido nicopoli sotherio ep̄o romano iep̄atu successit: & sedit annos. xv. menses. vi. d̄les. v. Hic accepit ep̄istolā a lucio rege britānico vt per eī mā datum xp̄ianus efficeretur: cui papa misit duos religiosos v̄tros videlicet faganū & damianum: qui regem predictum & populū cōuerterunt. Hic constituit que alias apostolo decreta fuerant: scz vt nulla esca v̄fusalis a xp̄ianis fidē libus repudiaretur: quam deus creauerit: que tamen rationabilis & humana est. Hic fecit ordinationes tres per mensēm decēbris: presbyteros. viii. diaconos. viii. ep̄os per diuersa loca. xv. qui etiam tempore cōmodi īmpatoris martyro coronatus est: & sepultus cū fratrib⁹ suis fut̄a corp⁹ beat̄i petri apostoli in vaticano. vii. kalendas iunii: & cessauit ep̄atus dies. vi. **De sancto Quadrato discipulo.** L̄ap. clvii.

Quadratus apostolozum discipulus fuit qui ap̄d̄ athenas ad predicandū verbū dei missus: postq̄ eidē v̄bi pluribus annis eiā gelizauit clar⁹ doctrinā & vita sancrorū sine q̄e uit: ibidemq̄ humatus facet. vii. kalen. iunii. vt ait Hieronymus.

De sancto Augustino ep̄o angloz. L̄ap. clviii.

Johannes & alii plures sancti monachi missi sunt. Diuenientes britānā ad insulam que di-

Quintus

citur thanna quā a terra dīvidit flūns triū stadiorum: qui appellatnr firas: miserunt interpres quos de francia acceperant mādarō p̄ape ad eldebertum regem in cantia ciuitate regalī: qui andīta causa aduentus sanctorum ab eo benignē suscepit sunt. Nam & rex v̄roxem bīcētēm xp̄ianam duxerat: eo pacto fieret christianus: quod tamē nōdūm implere curauerat: postea v̄o rex deueniens ad insulā audita predicatione xp̄i: cōcessit eis locum in ciuitate dorbelei. in palatio suo: & prebuit licentiā predicādi & cōuertendī oēs qui fidē xp̄i suscipere vellet. Ipse tamē ppter nouitatem fidei noluit tamē cōto conuerti. In ipsa autem ciuitate dorbelei in uenerunt ecclesiam sancti martini: que ibidem fabricata fuerat tempore quo romani anglam obtinuerunt: in qua eccl̄eia regina sepius xp̄im orabat. In ipsa ergo eccl̄eia diuinā celebrare & predicare ceperunt multisq̄ miraculis p̄tratis plurimos conuertentes. **C**ostī annū vñ rex eldebertus cum pluribus alijs regibus & principib⁹ sibi subiectis fidē xp̄i percepit: Deinde augustinus veniens herclas ab ethero ep̄o archieps gentis anglorum ordinatus est mandato Brego. pape. Et ex regis concessione in regia ciuitate construxit eccl̄eia salvatoris: quā etiā metropolim totū insule cōstituit: quā & successor eius laurētū ep̄s consecrauit. Eū autē multi fidē percipere recusarēt: & rex nem̄ē cōpellere velle ordinatasq̄ disputatione in ter ep̄os xp̄ianor̄ & pontifices idoloz cōuentū est p̄ partes: vt eger introduceret: & que pars ipm fanare posset illius fidē p̄nalaret: & adduc̄to ceco: cū a gentilib⁹ illuminari nō potuisset: & augustinus ei lumen restituisset: maxima pagina pars cōuersa credidit: & baptismū suscepit. Sicq̄ augustin⁹ virtutibus clarus & doctrina quieuit in pace. Anno dñi. ccccciiii. videlicz vii. kalen. iunii. Sepulcus cātie in eccl̄eia apostolorū petri & pauli. Qui etiā ad extrema deueniens laurentiū comitē suū sibi successore reliquit: ne status nouelle fidei reperiaret.

De sancto Ildeunto ep̄o. L̄ap. clix.

Ildeuntus ep̄s meldeū. sancto pharoni ep̄o ipius clustratis successit. Qui puer quinque annis cōdem a parentib⁹ traditus ab eodem eruditus est a pue ritia dīram penitentiam agens. Electus est ergo ep̄iscopus post pharone & consecratus. Eū autem iuxta eccl̄eia sancte crucis in qua oīm corpus sancti pharonis sepultum fuerat esset atrium: in quo ciues loci suos mortuos tumulabant: in eodem atrio ad p̄ces populi ep̄s aliam eccl̄eia construi permisit: vt sic in eccl̄eia facearent corpora defuncrorū. Que dñi esset cōsecrāda nocte p̄cedēte fundit̄ diruit. Qd̄ sc̄ns v̄dēs & de miraculo stupēs: ac de culpa penitens ro-